

Συνέντευξη της Ελένης Γανίτη με την Μανταλίνα Ψωμά

<http://fixit-emst.blogspot.gr/2008/04/mantalina-psoma.html>

ομαδική έκθεση, "Σε Ενεστώτα Χρόνο", Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Αθήνα 2004

Ερώτηση: Είσαι από τους λίγους νεότερους καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν τη ζωγραφική ως μοναδικό εκφραστικό τους μέσο και θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να μας μιλήσεις λίγο γι αυτό. Γιατί επιμένεις στη ζωγραφική? Επέλεξες από την αρχή να εκφραστείς καλλιτεχνικά μέσω της ζωγραφικής ή έχεις πειραματιστεί και με άλλα μέσα?

Απάντηση: Ασχολούμαι με τη ζωγραφική γιατί είμαι ζωγράφος, γιατί αυτό είναι το μέσο που αγαπώ και καταφέρνω καλύτερα από οποιοδήποτε άλλο, τουλάχιστον μέχρι τώρα. Στην προετοιμασία της δουλειάς μου όμως χρησιμοποιώ και άλλα μέσα. Τη φωτογραφία, φωτογραφίζω και η ίδια πολύ μαζεύοντας πρώτη ύλη για τη δουλειά, και τον υπολογιστή (photoshop), όπου επεξεργάζομαι πολλές ώρες το υλικό μου και δημιουργώ τα «προσχέδια» για τη ζωγραφική μου.

Ερώτηση: Από που αντλείς την έμπνευση και τις εικόνες για τα έργα σου; Υπάρχει το αυτοβιογραφικό στοιχείο σε αυτά;

Με εμπνέουν πάντα οι ανθρώπινες σχέσεις, τα παιδιά, η ψυχανάλυση, το σινεμά, η λογοτεχνία, η φύση, η μουσική, ό,τι όλον τον κόσμο δηλαδή. Νομίζω ότι και να ήθελε ένας δημιουργός να αποφύγει το αυτοβιογραφικό στοιχείο στα έργα του δεν θα τα κατάφερνε, πόσο μάλλον εγώ που δεν προσπαθώ κάτι τέτοιο. Δεν το επιδιώκω όμως τόσο πλέον όσο σε πιο παλιά έργα. Αφήνω τον εαυτό μου ελεύθερο, ώστε αβίαστα αυτό να εισχωρήσει και πολλές φορές το ανακαλύπτω πολύ αργότερα.

Συλλέγω εικόνες που μου προκαλούν κάτι από τη φύση, από εσωτερικούς χώρους, φωτογραφικά άλμπουμ, ταινίες, περιοδικά και τις αρχειοθετώ στον υπολογιστή. Κάποια στιγμή ενώ επεξεργάζομαι κάποια εικόνα αισθάνομαι ότι έχω μπροστά μου κάτι οικείο, σαν κάποια παιδική μνήμη να πήρε ξαφνικά μορφή, ή κάποιο ξεχασμένο όνειρο να εμφανίστηκε

πάλι ή να με διακατέχει πάλι το ίδιο ακριβώς συναίσθημα που είχα κάποτε διαβάζοντας λόγου χάρη ένα αγαπημένο βιβλίο. Τότε ξέρω ότι είμαι σε καλό δρόμο.

Ερώτηση: Στα έργα σου υπάρχει έντονο το στοιχείο του ρεαλισμού, αυτό είναι μια συνειδητή επιλογή; Θεωρείς ότι έχεις επηρεαστεί από άλλους καλλιτέχνες που χρησιμοποίησαν τον ρεαλισμό στο έργο τους;

Απάντηση: Σαφώς και είναι συνειδητή επιλογή ο ρεαλιστικός τρόπος έκφρασης γιατί μόνο έτσι μπορώ να συνδυάσω αυτά που αισθάνομαι με αυτά που σκέφτομαι και να τους δώσω μορφή. Έχω επηρεαστεί από τον Richter, τον Hockney, τον Hopper, αλλά κυρίως από πολύ παλαιότερους όπως τον Vermeer, Balthus, Degas, Lucas Kranach, Velazquez, Hans Holbein, Van Eyck, Pierro della Francesca...

Ερώτηση: Οι πίνακές σου δίνουν την εντύπωση μιας σκηνοθετημένης αφήγησης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι διηγούνται μια μικρή «ιστορία». Μίλησέ μας λίγο για τη διαδικασία αυτή της δημιουργίας του πίνακα, για τον τρόπο δηλαδή της «σκηνοθεσίας». Πώς επιλέγεις το «σκηνικό» και τους πρωταγωνιστές σου? Υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το χώρο και τους ήρωές σου και αν ναι αυτά επαναλαμβάνονται στα έργα σου?

Απάντηση: Πράγματι, αν και θέλω κάθε πίνακας να μπορεί να λειτουργεί αυτόνομα, πολλές φορές, ειδικά σε μικρότερους πίνακες ιδίων διαστάσεων, επιδιώκω και μία «ανάγνωση» σε σχέση με τη σειρά που θα τοποθετηθούν, η οποία θα μεταβάλλεται όταν η σειρά αλλάξει, έτσι ώστε ο θεατής να μπορεί να «φτιάξει» την δικιά του ιστορία. Πώς επιλέγω το σκηνικό και τους πρωταγωνιστές μου; Νομίζω πως υπάρχει κάποια θολή εικόνα στο μυαλό μου για το τι περίπου θέλω κάθε φορά και όταν συναντώ κάποιο πρόσωπο, κάποιο χώρο ή τοπίο που μου την ανακαλεί, τότε το «συλλαμβάνω» και του κάνω τις απαραίτητες επεμβάσεις ώστε να μοιάσει σ' αυτό που θέλω. Με την επεξεργασία βέβαια μπορεί να οδηγηθώ εντελώς αλλού και είτε να το αποδεχτώ είτε να το απορρίψω. Έχω στον υπολογιστή μου ένα τεράστιο αρχείο από φωτογραφίες που περιμένουν να

χρησιμοποιηθούν κάποια στιγμή. Όταν το έναυσμα το δώσει μία φιγούρα, θα μου καθορίσει αυτή τον χώρο όπου θα μπει. Όταν ξεκινήσω απ' τον χώρο πιθανώς να μείνω σε αυτόν και να μη χρησιμοποιήσω φιγούρα καθόλου. Σε κάθε περίπτωση η ουσιαστική δουλειά γίνεται ζωγραφικά, μέχρι η ατμόσφαιρα να ηλεκτριστεί, μέχρι το βλέμμα του πρωταγωνιστή μου να αποκτήσει κάτι απειλητικά ήρεμο και η ύπαρξή του κάτι το ανεξιχνίαστο, μέχρι να δώσω αυτή την ένταση που υπάρχει στις μεταιχμιακές καταστάσεις, λίγο πριν ή λίγο μετά τη μεγάλη απόφαση, λίγο πριν ή λίγο μετά την καταιγίδα, λίγο πριν ή λίγο μετά το «σημαντικό». Αυτό εξάλλου δηλώνουν συχνά και οι τίτλοι των έργων μου: «Η Αναζήτηση», «Η Προσδοκία», «Η Απομάκρυνση» κλπ.